સુરતની સુંદરી

અથવા

કળીયુગની કોયલ.

—સંગ્રહકર્તા:—

બુકસેલર મણિલાલ મણિશંકર વ્યાસ

સ્ટેશનરોડ-સુરત.

કીંમત બે આના.

D. M. SHAH.

સુરતની સુંદરી અથવા કળીયુગની કોયલ

નવી વહુનું ફારસ અને શેઠ શેઠાણીના ઝઘડા સાથે.

પૃથ્વીપુત્ર—

નવીન પ્રેમરસભીની મૃગનયની ભાન તું ક્યાં ભૂલી આવી,
શાણી સલુણી મદન મદમીણી કોણે તને ભરમાવી બ્હેન-ભાન.
સરવર તટપર જલક્રીડાએ સહજ સખી એ તો આવી,
ચંપક છાંયે ઉભી રહી એને ભોગીએ ભરમાવી.
અરસપરસ અમ આંખ મળી મને લોચનીયે લલચાવી–બેન,
માર્ગે જતાં મળ્યો મધુકર નિકટ ગઇ અણુજાણી.
મદભર રસીકા રસ લૂટતાં, રસ ઘેન મહીં ઘેરાણી,
મન ગમતાની મોજ મજામાં ફુલ વેણી વીખરાણી–બ્હેન.

છત્ર વિજય—

અલી નયન બાણ ક્યાં વાગ્યાં?
મનનાં મુગ્ધ ભાવ ક્યાં જાગ્યા? સાચું બોલ બોલ બોલ,
કોણ રસિકવર મળ્યા પરસ્પર ક્યાં હૃદયે અનુરાગ્યા?
લોચનીઆં મદઘેરાં તલસે અધર સુધારસ તરસ્યાં,
વસીકરણ કોણે કીધાં આ, વ્હાલ કહે ક્યાં વરસ્યાં?–સાચું.
લાલ કોણ ને લગની શાની, હજી હું બાળ કુંવારી,
ચાલાકી મુકી દો ચતુરા, જાણી ઠગાઇ તમારી.

ભાગ્યોદય—

પાય કોણ મને પ્રીતીના ઘુંટડા, ગોત્યામેં કૈક ફુલ ફાલ્યા ને ફુટડા.
પરણ્યો પડયો રહે છે પારકી પંચાતમાં, મુને બોલાવે નહિ
દી'માં કે રાતમાં;
વર તો મળે હજાર નાતરીયા નાતમાં, મન ના રીઝે એવી વાતમાં.

મોહિનીચન્દ્ર—
આવશે પ્યારી આવશે પ્યારી આવશેરે,
અહો હો હો, મારી હૃદય મણી પદ્મણિ પધારશેરે.
હીરા મંગાવું કે મોતી મંગાવું, પ્યારીનું મનશે માનશેરે;
માળા મંગાવું કે ગજરા ગુંથાવું, સુંદરીને શું ફાવશેરે.
ચંબેલી લાવું કે હીનો મંગાવું, રસીલી શાથી રાચશેરે;
લાડુ મંગાવું કે ઘેબર મંગાવું, મોહિનીને શું ભાવશેરે.
મોહિનીચન્દ્ર—
અરે હું મસ્તાન પ્રેમની, મને કોઇ ન છેડોરે;–મને.
લાચાર હું બિચારી છું, શીદ લ્યો છો કેડોરે.
જુવાનીથી દીવાની છું, મારો છેડો છોડોરે છેલા–મા૦
પ્રાણદાન છે પ્રિતમાં પૂછી કરજો પ્રીત,
પ્રાણદાન તો સ્હેલ છે, કઠણ પ્રિતની રીત,
આધાર તું કિરતાર મારો પાર બેડોરે.–અરે૦
એમાં શું ?—
સુંદર સાહેબારે, મને શાને લીધી તમારી બાથમાં ?
રોકયું હૈયું રહ્યું ના'રે હાથમાં...........સુંદર.
આશું ! સાહેબોની એટીકેટ છે ?
તું તો જેન્ટલમેન અપ–ટુ–ડેટ છે;
પ્રેમ મંદિરનું ચુંબન ગેટ છે,
એતો ગૃહસ્થાઈની સરટીફીકેટ છે !
સદા રહેવું રમણીઓના સાથમાં;
સોનેરી જાળમાં પકડી બુલ બુલ ?
થઈ ખરેખર એકજ ભૂલ—શાને.

સત્ય પ્રકાશ—

આજ હું તો પરણ્યા પિયુથી રીસાઊં,
મને મોહનજી આવી મનાવશે.
પાછળથી આવી એ પકડે પાલવડો,
હું કહીશ મોહનરી મુકોને કેડલો.
બોલ મારી મીઠડી ! બોલને રસીકડી ! એવું કહીને બોલાવશે,
વ્હાલમનાં નેણ મારા ચિતડાંના ચોર, મારા મીઠા કળાયલ મોર.
કહેશે જો કંથ મને વગડાનું ઢોર,
તોય હું કહીશ કાળજાંની કોર, કયારે આવશે.

સત્ય પ્રકાશ—

બાઇ હું તો પરણી તોય કુંવારી;
મને મળ્યો વૃદ્ધ ભરથાર, મારો એળે ગયો અવતાર—બાઈ.
સાસુ સતાવે નણંદ ડરાવે મ્હેણાં સહુ સંભળાવે,
કજોડલાંની કહાણી કહી મને પાડોશણ શરમાવે—બાઇ
કુવે તળાવે પાણી જાઉં ત્યાં, લોકો પાછળ આવે,
"નવી કાકી કયાં ચાલ્યાં" કહીને, પીટયા મને બોલાવે—બાઈ

એકજ ભુલ—

અજબ છબીલી તારી ગજબ ખુબી છે, લલચાવ્યો લટકાળો,
જોઇલે જોઇલે જોઈલે, આ ચપળ નયનનો ચાળો—અજબ.
આ ગાલની લાલી ઉપર બુલ બુલ મરી મરી જાય છે,
આ વહાલની પ્યાલી ઉપર મુજ મન ઠરી ઠરી જાય છે.
આ વાંદરાને વાંદરીનો ખેલ અહીંયા થાય છે,
ભાઈ! આમ બઈરીને જોઇને દુનિયા દિવાની થાય છે.
અંગને મરોડે પાડે પરવશ પ્રાણ (એ તો)—જોઇલે.

મેઘ માલની—

ચુંબનો લૂટારા લૂટો ન મ્હારા પ્રાણ,
દિલચોર છે ઠગારાં તમારાં નેન બાણ.
જાણું નહિ સાનમાંહિ હું નવેલી ન્હાની બાળ,
થઇ કેદ હું ધુતારા હાં—ચુંબનો.
જાદુઇ જાળ નાંખી આશો ચમકાર !
જાદુઈ વેણુનો, આ કેવો રણકાર !
હસાવીને નચાવી કરી ઘાયલ લાચાર,
હરિ દિલડાં કુમારાં હાં—ચુંબનો.

બુદ્ધદેવ—

પુલની પાંખડી લ્યો પ્રાણ, ગણી અંતરની ઓળખાણ—પુલની.
શ્યામ સલુણા અમ ઘર આવ્યા, શા કરીએ સન્માન;
નાથ નગિના પરિમલ ભીના, મન માન્યા મેહમાન—પુલની.
ઝાઝું શું કહીએ સમજુને, સખી નયણના બાણ;
વિકળ કમળ આ સરવર જળનું, ભોગી ભ્રમર સુજાણ—પુલની.

બુદ્ધદેવ—

પિયુ પિયુ પોકારતીરે, પપૈયા વધુ ઝુરે વનમાં,
વિરહ અંગાર ઉઠે તનમાં, અતિશય બળી રહી મનમાં.—પિયુ૦
ખીલતી આ કળી કુસુમની, ભોગી વિના કરમાય;
ઝુકતી આ લલિત પાંખડી, ભોગી મધુકર ચ્હાય—પિયુ૦
બાળા રસાળી અંતરે, આકુળ વ્યાકુળ થાય;
નમ્ર નવોઢા નૌતમ રમણી, રસિક નરવર ચ્હાય.
હંસણી દુ:ખી થતીરે, કોમળ માનસ ઉપવનમાં—પિયુ૦

મહાશ્વેતા કાદંબરી—

અલી જોજે મનાતી ભોળી મેના, ભોળવશે તુજને પોપટજી
મુખે મીઠું બોલી,
અલી જોજ દેતી તું અંતર ખોલી..........ભોળવશે,
સાખી { પ્રેમે પ્રોપટ દાઝ દીલની દીલ મહીં સમાવશે,
ૠતુ વસંતે માનનીને મદનરાજ મનાવશે.
રસ રાજની રસરેલ જ્યાં રગ રગ મહીં વ્યાપી જશે,
જખ મારી મેના માનશે, પણ ખોઈ પાયે લાગશે—

અલીરાજા—

લાડકડી તારા લાડ કોડ સૌ પુરા કરશે કંથ,
સખી તું શીખજે પ્રેમનો પંથ (૨) લાડકડી.
પ્રિયતમ જ્યારે મંદિર પધારે, સામી લેવા જાજે,
સ્નેહ પુષ્પથી શ્યામ વધાવી, પતિ ગુણ ગીતાં ગાજે;
ચરણ પખાળી પ્રાણનાથનાં, વિજણલે વાયું વાજે રે–લાડકડી૦
હૈ છું નાની નાર નવેલી, પ્રથમ શરમ બહુ આવે,
છબીલા કદી છણકાઇ જાયને, મુજને નહિ બોલાવે;
ચાલાકી બતલાવો એવી કે, રસિયો મને રીઝાવે–લાડકડી૦

સુર્ય કુમારી—

અમને પાછાં આપોને પ્રાણ પ્યારાં અમ પુષ્પ એ રસાળા,
ફુલ નંદન વન વાડીના અમારાં, મધુરી વાસવાળાં.
પુષ્પ સમા હૈડાંઓ બાળા તમારાં,
પુષ્પ સમા મુખડેથી પુષ્પ સમા વચનો.
વરસાવે પ્રીતી પુષ્પ તણી ધારા અમ પુષ્પ—

વૈશટપર્વ— રાગ-ભજન.

કાયા માયા કોઈકી નાહીં ભાઇ, સબ કહેતે હું'ય અપની અપની.
સત્ય જુગમે હરીશ્ચંદ્ર ભયે રાજા, સત્યકી સત્ય કહી,
એક સત્ય કે કારને ઉને કાયા બેચ દહી !
ત્રેતામે રાવણ ભયો રાજા કંચન કોટ સહી.
એક લક્ષ પુત્ર, સવા લખ જ્ઞાતી, વાકો લકડી નાહીં મીલી ?
પ્રાન વાયુ જબ ઉડ ગયા તનસે, માયાભી મીટ ગઈ,
ઇસ દુનીયામેં વોહી નર ભુલા, જીસને કાયા આપની કહી.

છત્ર વિજય—

પાતળીઆ પાલવ છોડો કોઇ જોઇ જાશે,
—નખરાળાં શીદ તડછોડો મારો જીવ જાશે.
ભોળી ભાળી હું બાળ કુંવારી,
બાળો ભોળો હું છું બ્રહ્મચારી.
(છોડો મારો હાથ મરડાઈ જાય છે.)
(આનો આવા ચાળા જોઇ લાહ્ય લાહ્ય થાય છે.)
કાં શું થાય છે ? (મારો જીવ જાય છે. અરે હાય હાય હાય)

છત્ર વિજય—

સખી કાંટો વાગ્યો પુલડાં કેમ વીણ્યા જાય !
છે જરાક જેવો કાંટો પણ અંતરમાં ઉઠે લાહ્ય-સખી.
પીડા કારમી હૃદયે જાગી, ઝીણું ઝીણું ખટકે ઓય મા,
શું થાય, કંઈ સમજાય નહિં જીવ જાય મધુરે ચટકે અરરર
પીડા આ શી કહેવાય ? ના સ્હેવાય,
જીવડો જાય અરરર લપક લપક થાય-સખી.

અરૂણોદય—
સ્વર્ગવાસી વીરલાનો તમે સુણજો સંદેશ,
અખીલ વિશ્વમાંહિ ઉજ્જવળ તમારો દેશ.
ભૂલ્યા પાવનકર પૂર્વજનો મંગળ ઉદ્દેશ—સ્વર્ગ.
રામ કૃષ્ણનાં સંતાન તમે કહાવો,
વીર અર્જુનની યાદ કંઈ લાવો.
બાણુ શૈય્યા પર ભીષ્મે દીધેલા ઉપદેશ—સ્વર્ગ.
સ્વાતંત્ર્ય તણી ભાવના ખિલાવી,
પરતંત્રાની બેડીઓ હઠાવજો,
દેશ દેશને સુણાવો વિજયનાં સંદેશ—સ્વર્ગ.

કુમારપાળ—
મોંઘા જીવનની લ્હાણુ, સાહેબા સ્નેહે સ્વીકારજો.
પ્રીતિ નીભાવજો પ્રાણુ, સાહેબા સ્નેહે સ્વીકારજો—મોંઘા.
નિશદિન શોભાવશું ઉરના મંદિરમાં આશા સાગરના ઘેરાં રે નીરમાં.
ઝુકયાં જીવનના વ્હાણુ; કાંઠડે એને ઉતારજો—મોંઘા.
સાખી { પુરૂષ જીવનના પંથમાં, પ્રમદા જ્યોત પ્રમાણુ,
દિવ્ય પ્રભાં પ્રકટાવટી, એજ સ્વર્ગની લ્હાણુ.
યૌવનની કયારીએ, રસની કટોરીઓ, પીજો રસીલા સુજાણુ—સા.

ભાગ્યોદય—
ઓચાતા કુસુમ બાણુ મારી, ઓ પ્યારી, રંગીલો કાન કયાં ગયો,
મીઠા બોલ બોલી ફસાવી છબીલો કાન કયાં ગયો?
હું ઢુંઢું એકેલી વનમાં, અરે હાં, છુપાયો કયાં લાડીલો?—
મટુકી લઇ હુંતો ગઇતી મહી વેચવાને, લુંટી લીધી નંદલાલે,
ભુલેલી ફસેલી થૈ ઘેલી છળેલી, બતાવો રસીલો કયાં લાડીલો?

કુમારપાળ—

પ્રેમ તંત્ર અણમોલ સખી એ શીખવ્યા નવ શીખવાય,
કોઇના શીખવ્યા નવ શીખવાય.
પડે સમજ અનુભવે આવડે, કાન્ત મિલન જ્યાં થાય,
એકાન્તે કાન્ત મિલન જ્યાં થાય.—સખી.
પ્રિયતમને જોતાં શરમ ચડે, ધડકે ઉર પાછા ચરણ પડે,
ત્યાં શાં શીખાયે પ્રણય તંત્ર, જ્યાં નયને મદ ઘેરાય;
હઠીલાં નયને મદ ઘેરાય—સખી.
પણ જ્યાં જરી આંખથી આંખ મળે,પળમાં ઉર એક બીજાં ઉછળે,
અધીરા હૃદયેથી હૃદય મળે, ત્યાં રસ સાગર છલકાય
સ્નેહથી રસ સાગર છલકાય.

શ્રી તુલશીદાસ કૃત—ભજન. રાગ-બિહાગ—

બ્હાનાની પત રાખ, પ્રભુ તારા બ્હાનાની પત રાખ:
બ્હાનારે માટે જો દુઃખ દેશો તો, કોણ જપે તારો જાપ-પ્ર૦
રોહીદાસની તમે પાતરી લીધીને, નવ જોઈ જાત કે ભાત;
સેનાના માટે સનમુખ રહીને, તમે નાઇ, કહેવાયા નાથ-પ્ર૦
પ્રહલાદની તમે પ્રતિપાલણા કીધીને, સ્થંભમાં પુર્યો વાસ:
તાતી કઢા તમે શિતળ કીધી, સુધન્વાને પાસ-પ્ર૦
પંચાળીના પટકુળ પુર્યાં ને, રાખી સભામાં લાજ;
સાયરમાંથી બુડતો રાખ્યો, રામ કહેતાં ગજરાજ-પ્ર૦
ઝેર' હતાં તેનાં અમૃત કીધાંને, આપ્યાં મીરાં ને હાથ;
મે'તા ને માંડળીક મારવા ધાયો, તો કેદારો લાવ્યા મધરાત-પ્ર૦
ભકતોનાં તમે સંકટ ભાંગ્યા ત્યારે દ્રઢ આવ્યો વિશ્વાસ;
"તુલશી"ના સ્વામીને કહું કરજોડી, પુરો અંતર આસ-પ્ર૦

સંસાર નૌકા—

શ્યામ ઝુલે હીંડોળા કુંજન બનમે! કુંજન બનમે મધુ બનમે.
લતાએં પુષ્પોકો, ઝુલેમે કયા ઝુલાતી હુંએ?
પવનકે ઝોંકોમે કયેસી સુગંધ આતી હુંએ?
ચમનમેં ઝુમકે શાખેં સમા દીખાતી હુંએ?
મદનકો ગોદમે લેકર, એહ સબ રમાતી હુંએ?
બસ ગઇ સાવરી સુરત એહ નયનનમેં?

શ્રી ભોજાભગત કૃત—ચાબખો-રાગ-ભજન.

મુરખે નાર કુભારજા આણી, એનું ઘર કર્યું ધુળધાણી. (ટેક)
પાંચ મણની લાપસી ભરડી, મણની ભુંજી ધાણી;
ઘીન ધાડવા ધોળી નાંખ્યા, દુધમાં નાંખ્યું પાણી-મુરખે.
વાર પરવે વઢવાડ કરેને, કલેશ કરે જાણી જાણી;
છોકરાંને માથે છણકાં કરેને, ચૂંટીઓ લે તાણી તાણી-મુરખે.
બરે બપોરે રસોઇ નીપજાવેને, રાતે જાતી પાણી;
છોકરાંને મારી મારી સુવાડે, ઓલાવા રાત જાણી-મુરખે.
ટાઢું શીળુ કંથ આગળ ઝાંસે, મરે જ્યારે ભૂત તાણી;
સાંજ પડે ઘેર ભટકીને આવી, ઉપર જાતાં રીશાણી-મુરખે.
પટીયા પાડી આંખ આંજી આઠડે,સાસરે પીયર ન સમાણી;
"ભોજોભગત" કહે ગુરૂ પ્રતાપે, ઉતરેલ નાર શીદ આણી-મુરખે.

મહાશ્વેતા કાદંબરી—રાગ, ભજન—

રૂપે શું મન રાચોરે કાયાનો રંગ કાચોરે ભગવાન ભજો (૨)
હાડ માંસ ને રૂધીર ભરેલું, મઢયું ચામડે અંગ (૨)
ગંદા દેહનો ગર્વ નકામો, કાયાનો રંગ પતંગ;
ભરૂસો નહિં સાચોરે, કાયાનો રંગ કાચોરે-ભગવાન ભજો.

સાચો સન્યાસ—

પ્રાણુ કાંઇ સંદેશા મીઠડા કહાવજો, મોહનજી મોઘેરાં નેહે નીભાવજો
પ્રેમ પાસ બાંધ્યો તે (હા) શાણા સલુણા નિભાવજો—પ્રાણુ.
અંતર ગુંથાયાં બે પ્રીતિનાં સૂત્રે, એથી જુદાં ના થવાય જો,
દુર થાતાં તો હૃદય ચીરાતાં મીઠી મુર્તિ ઉર છવાઇ, હુંથી ના ભુલાયજો.

દ્રૌપદી વસ્ત્ર હરણ—રાગ-ધોળ-ભજન.

ગરૂડે ચડી આવજો ગીરધારીરે.—(ટેક)
હસ્તિના પુરમાં હોડ બંધાણારે, માંડયું જુગટુ ને પાસા ઢાળ્યારે;
પહેલા પાસે હસ્તીનાપુર હાર્યાં—ગરૂડે ચડી—૧
બીજે પાસે તે વસ્ત્ર ભંડારરે. ત્રીજે પાસે ઉભાનો નહી ઠારરે;
એમ હાર્યા તે વારંવાર—ગરૂડે ચડી—૨
ચોથે પાસે ચાતુરી વિશારીરે, પાંચમે હાર્યા દ્રૌપદી નારીરે;
હરી લાજ રાખોને હમારી—ગરૂડે ચડી—૩
પાંચે પાંડવો બેઠા છે ત્યાંહેરે, મોટા રાજા સભાની માંહેરે;
આવી બેસો ખોળાની માંહે—ગરૂડે ચડી—૪
ત્યારે બોલ્યા સતી ઘણી રીસેરે, ખોળે બેશસે ગદા ભીમ કેરીરે;
તેતો પાંડવ કુળની પુંજેલી—ગરૂડે—ચડી—૫
પછી દુઃશાસન ચીર ઉતારેરે, સતી ત્રાહિ ત્રાહિરે પોકારેરે;
પ્રભુ આવો સતી તણી વ્હારેરે—ગરૂડે ચડી—૬
હરીએ આવી દીધું દરશનરે, તેને કોઇ ન દેખે રાજનરે:
એક દ્રૌપદી હરખ્યાં મનરે, ગરૂડે ચડી આવીયા ગીરધારીરે—૭
ચીર પુર્યાં હરીએ પૂરાંરે, નવસે નવ્વાણું તો કોરારે;
સભા સહુ દેખતાં અમુલારે, ગરૂડે ચઢી આવીયા ગીરધારી—૮

૧૧૨૦૯

સુરદાસ—ભજન–રાગ–ભજન. પદ.

નાથ કેસે ગજકો બંધ છુડાયો, પ્રભુ એહી અચરજ મોહે આયો—ના.
ગજ ઓરગ્રાહ લડત જલ ભીતર, લડત લડત ગજ હાર્યો,
જવભર શુંઢ રહી જલ ઉપર, તબ હરી નામ પુકાર્યો—ના.
સવરીકે બોર સુદામાકે તાંદુલ, રૂચી રૂચી ભોગ લગાયો,
દુર્યોધનકો મેવો ત્યાગી, ભાજી વિદુર ઘર પાયો—ના.
પેઠ પાતાળ કાળી નાગ નાથ્યો, ફણુપર નૃત્ય કરાયો,
ગીરી ગોવરધન કરપર ધારી, નંદ ઘર લાલ કહાયો—ના.
અગાસુર માર્યો, બગાસુર માર્યો, દાવાનળ પાન કરાયો,
સ્થંભ ફોડ હિરનાકંસ માર્યો, નરસંગ નામ ધરાયો—ના.
અજમેલ ગજ ગુનકા તારી, દ્રૌપદીકો ચિર પુરાયો,
પયપાન કરતાં પુતના મારી, કુબજાકો રૂપ બનાયો—ના.
ખોલ કોટડી પ્યાદલ ધાયો, ગરૂડકો નાહિ બોલાયો,
છુટો નહી રાધાજીકો કંગન, ઓ બાલ કહારે ગુમાયો—ના.
જોગી જીનકો ધ્યાન ધરત હે, ધ્યાન ધરત નહીં આયો,
"સુરદાસ" પ્રભુ તિહાંરે મીલનકુ, જશોદાકી ઘેન ચરાયો—ના.

સુરદાસ કૃત–ભજન—રાગ–પદ.

કે'વું તે વાશે વહાણું; ઘેલા પ્રાણી કેવું તે વાશે વહાણુ–(ટેક)
લાડીને લાવું પુત્ર પરણાવું, કાલની વાત ન જાણું–ઘેલા.
બળીરાજા કહે લેઉ ઇન્દ્રાસન, યગ્ન કીધા નવ્વાણું–ઘેલા.
જગત જુગદીશ ના ઓળખ્યા, ક્ષણું એક ન રહેવાણું–ઘેલા.
કાયા જુઠી માયારે જુઠી, જુઠું તે ઘર કેરૂં નાણું–ઘેલા.
"સુરદાસ" કહે તમે હરી ભજી લ્યો, ઓચિંતુ આવશે આણું–ઘેલા.

સ્વદેશ સેવા—

અલી આમ રીસાઇએ, સમયની નીહાળી નાવલીયાની સંગ,
પછી આવે મનાવે, ભિન્ન ભિન્ન ભાવે, છણુકી મદનના જંગે.
વાહ વાહ સાંભળ—(પછી)
વદન હસ્તું કરી ચંચળ નયનો, મધુર શબ્દ મરમાળા—
માન મહીં મરડાતાં જાતાં, છળીએ શ્યામ રસાળા-(એમ....હા)-
કરગરતા જો આવે કંથ તો, છલંગ ભરીયે છેટી,
બહુ તાણુતા તુટે, ભાવે જઇએ ભેટી—અલી૦

મીરાંબાઇ— રાગ–ગરબો.

મને મળ્યા છે મીત્ર ગોપાળ, નહી જાવું સાંવરીએ (૨)
સંસાર મારૂં સાસરૂંરે, સંતોની પાસે પીએર,
લખરે ચોર્યાસીનું ભમવું ટળ્યું, મેંતો મેળવ્યા છે ત્રિકમ હાથ–ન૦
સાસુ હમારી સુખામણુરે, સસરોજી સંતોષ,
જેઠ જુગાજુગ જીવજો, મારો, નાવલીઓ નીરદોષ (૨)–ન૦
મારા દીએરને દો દીકરી, દોનુ રાજ કુમાર;
એકને સબ જુગ મોહી રહે, ને બીજીને જાણુ ચાર–ન૦
મને મળીયા છે જણુ ચાર, નહી જાવું સાંવરીએ,
લાલ કુસંબા ચુંદડીરે, નહીરે ઓઢું તે કદાચ;
જો ઓઢું તો પ્રેમ રશ ચાખીને, મારા નાથ છબીલાજી સાથ–ન૦
મારા નાથ છબીલાજી સાથ, નહી જાવું સાંવરીએ....હાં....
(બોલો સત્યનારાયણુ દેવકી જય, અજોધ્યા નાથકી જય,
લક્ષ્મી માતકી જય, સીતા માતકી જય, બોલો ભાઈ સબ
સંતનકી જય, બોલો સીતા રામકી જય)

નવલ-કુસુમ —રાગ-ગરબો. (બેન્ડ સાથે)
ભાન ભુલ્યા છો રાજ, મુખડાની મલકે. (૨)
કામણગારી કીકીની હલકે, હઠીલા રાજ (૨) ભાન ભુલ્યા છો.
ઝાંઝરને ઝણકે, નેપૂરને રણકે, (૨)
જોબનીયાની ભુરકીની ભનકે, હઠીલા રાજ (૨) ભાન ભુલ્યા છો.
હાથને લટકે, ચાલને ચટકે, (૨) પતલી કમર કેરે કટકે—હ૦

બિલ્વમંગળ ઉર્ફે સુરદાસ—
દાસ પરે દયા લાવોરે, દયાળુ દેવા દાસ પરે દયા લાવોરે—ટેક.
સંસારી સંબંધ ત્રોડી, જીવ આપ ચરણે જોડી,
હું તો બની બેઠો બાવો બાવોરે—દયાળુ૦
આંખો વિના સંકટ આવું, ખાડામાં ગોથા ખાઉં,
વારે અવિનાશી આવો આવોરે—દયાળુ૦

બિલ્વમંગળ ઉર્ફે સુરદાસ—
વિષય વાત મમ માત તજીને કૃષ્ણ ભજન તું કરવા દે.
ધર્મવ્રતિ એ ધરણીધરનું ધ્યાન ધૃતિથી ધરવા દે.
અધમપણાને અલગ રાખી-ભંડાર ભક્તિના ભરવા દે.
નટવર નામનું નાવ મળ્યું છે તો ભવસાગર તરવા દે.
નાશવંત નર નામ છોડીને અક્ષય વરને વરવા દે—વિષય.

બિલ્વમંગળ ઉર્ફે સુરદાસ—
હું ભજન કરીશ હરીનું સદા સુખે—ભજન.
આ સંસાર આગ સમ લાગે મિથ્યાં ફાંફાં મારી હારી-ભજન.
નહીં કોઈને કેવા તમારી વાત આ બંધાઉં છું;
રાખો ભરોસો હૃદયમાં હું દેવના સમ ખાઉં છું.
છોડો ક્ષમા લાવી મને, ઝટ અહિંથી જાવા દિઓ;
સંતો તણા સહવાસમાં, ગુણ કૃષ્ણના ગાવા દિઓ.

(સન રેકર્ડ નં. ૨૩૩)—નવિ વહુનું ફારસ—

ધણી–શું દુનિયા અદેખી છે? મારા મહેરબાન આટલા વર્ષે ઘયડે ઘડપણ બાયડી પયરયો તેમાં તેમનું શું જતું હશે! આખો દહાડો નવીનીજ વાત; મારા મહેરબાન. ગલીએ, શેરીએ ચોરે ચવટે જ્યાં, જોઇએ ત્યાં નવી, નવી ને નવીનીજ વાત, રૂપીયા ખરચ્યા તો મેં ખરચ્યા, તેમાં લોકોનું શું જતું હશે? મારા મહેરબાનઃ વાત તો એ છે કે નવી....જાણે જરા રૂપાળી છે, અને હું જરા ઘયડો છું, પણ તાંબાની રાખ ખાધી છે તાંબાની. એટલે લોકો ભલેને હસે. આ, નવી જાણે આજકાલ દરશન કરવા જાય છે, એ મને બીલકુલ પસંદ પડતું નથી, પણ હવે શું કરીયે? જો કાંઈ કહેવા જઈએ તો તો ફજેતીના ફાળકા. મારા મહેરબાન. માટે લાવ જો કાંઇ માને તો એને બે બોલ કહું, નવી, એ નવી?

નવી—શું છે? કહોને જલદી કહેતા હો તે.

ધણી—(જોઈ લેજો મારા મહેરબાન, આ નવી વહુનો નખરો, આપણે જાણે ખેંચાઈ ખેંચાઇને મરીયે અને લોકોનું કહેવું કાને ન ધરીયે તોએ પાછો શીરપાવ તો આ) અરે પણ તું આમ ગુસ્સે શું કરવા થાય છે!

નવી—ત્યારે ભસી મરોની જલદી, જીવ કેમ ખાઓ છો!

ધણી—આ જાણે હું તને એમ કે'તો હતો કે તું આ દરશન કરવા જાય છે તે...........

નવી—ત્યારે શું દરશન કરવા ન જઇએ?

ધણી—અરે પણ........પણ........

નવી—ત્યારે શું ધરમ ન સાચવીએ?

ધણી—ધરમ સાચવવો—અને દરશને જવું.

નવી—ત્યારે શું તમે દરશન કરવા જવાનું બંધ કરશો?

ધણી—ના ના, દરશને જવું પણ ત્યાં ઝાઝીવાર રોકાઇએ નહિ કારણ કે લોકો પછવાડે નીંદા કરે.

નવી—તેમાં તમે શું શીખામણ આપો છો, અમને અમારા બાપદાદાની ઈજ્જત વ્હાલી નહી હોય કે?

ધણી—ના, ના, તુંતો ખાનદાનનું ફરજંદ છો કેની?

નવી—ત્યારે. **ધણી**—પણ જરાક રૂપાળી છે તેથી.

નવી—ત્યારે શું તમારાં મોઢાં સામું જોઇને બેસી રહીએ કેમ, અને બહાર પણ ન જઇએ કેમ? જો એમ કરશો તો હું મારે પીયર ચાલી જઇશ. હા વળી લ્યો!!!

ધણી—નહીં, નહીં, નહીં, મારી પ્યારી એમ તે બને મારી પાડી, મારી પાડી!

—નવી પ્રાણ થકી તું પ્યારી, તારા પર હું જાઉં વારી,
મીઠા બોલો બોલે પ્યારી, મારૂં કાળજ લીધું કાઢી.
મોઢું તારૂં મનહર જોઇને હૈડું આ હરખાય;
કામ ત્યાગીને આખો દહાડો બેસી રૂં એમ થાય,
મોટા ભાગે મળી નવી તું, ભલે ભલે એમ થાય (૨)–
(સમાગ્રામ નં० ૫૮૭)—**મી० મુરાદઅલી**—

(શેઠ શેઠાણીનો ઝગડો જરા કાન દઇને સાંભળો.)

શેઠ—જોઉં તારૂં મુખડું ને રાજીરાજી થાઉં મારી રંગીલી બાપડી.
વાહ, તારો લટકો, વાહ તારો ચટકો—(૨)
હંસ જેવી ચાલ જોઈ, ખુશી ખુશી થાઉં–મારી રંગીલી०
હંસ જેવી ચાલ જોઈ ખુશી ખુશી થાઉં, મારી છોલેલી પાપડી.
જોઉં તારૂ મુખડું०

શેઠાણી—વાહ, વાહ, વાહ, વાહ, મારા છોગાળા.

શેઠ—છઇએ રૂપાળા. **શેઠાણી**—કાજળથી કાળા.

શેઠ—ન કર તું ચાળા. **શેઠાણી**—કરવાની બસ.

શેઠ—માર ખાસે તું ખસ. શેઠાણી—જઈશ મૈયર ચાલી,

શેઠ—એ, ના ના, ઓ વ્હાલી, શીદ જાય છે ચાલી, તારી બોલી લાગે કાલી કાલી,

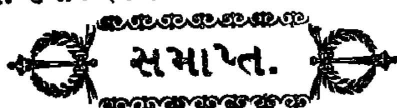
જોઉં તારૂં મુખડું ને રાજી રાજી થાઉં મારી રંગીલી બાપડી.

(આખું ગાયન ફરીથી)

ઓ અલી એમ તારે કાંઈ રીસાવું જોઇએ? ઘર છે. એ તો હાંડલા ખડખડે, તારે એમ ન કહેવું જોઇએ કે હું મઇયરે ચાલી જાઉં, ભાઈઓ જ્યારે પરણુશો ત્યારે ખબર પડશે.

સાખી —પીંપળ પાન ખરંતે, હસતી કુંપળીયાં,
હમે વિત્યું તમે વિતસો, ધીરે બાપડીયાં.

સમજ્યા કેની? ત્યારે ખબર પડશે.

તૈયાર છે! તૈયાર.

આજ સુધી ચુંટી કાઢેલા
કદી નહિ જગપ્રખ્યાત
બહાર પડેલાં ગાયનોનો
અને ખાસ અમૂલ્ય ખજાનો.

—: સંગીત :—

ફોનોગ્રાફ ગાયન સંગ્રહ.

ભાગ
૧ થી ૪ સાથે

આજેજ ખરીદો.

લગભગ ૨૦૦
વખણાયલા
ગાયનોના
સંગ્રહ.

મળવાનું ઠેકાણું:—
બુકશેલર મણીલાલ ભાઈશંકર વ્યાસ.
ઠેઠ સ્ટેશન રોડ—સુરત.

તથા સોલ એજંટ—ઠક્કર આણંદજી ગોપાળદાસ.

સુરત લીમડા ચોકમા આવેલા દેશી મીત્ર પ્રેસમાં
મગનલાલ વનમાળીદાસે છાપી